

נאמר של נייר

היה היו שני חברים * „אשכנאצים“ „דנקנרים“.

„יהודים“ „קומוניסטים“ וכל השאר * מדוע לא הופצה

אושוויץ * שואה כמדע מחריד * במשול צלב הקרס

פתיח

שואה '83

ביום הראשון כעבר יינעלו בתייהקפה ובתריהשעשועים. כליהתיקשורת האלקסי רוגניים יתמקדו במשך יממה שלמה ויזכירו שוב ושוב את השואה, תחת הכותרת ה"ממלכתית"מגמתית. המכנה יום זה כיום השואה והגבורה. כאשר כמינהג השנים האחרונות תוקדם המילה גבורה למילה שואה.

הקדמת הגבורה לשואה היא פועל יוצא של הממלכתיות-הישראלית. המעוותת את העובדה ההיסטורית השוליה להשמדת שישה מיליון יהודים. תוך התעלמות מתה"לך ההתבהמות של תאומה הנרמנית. כי שואה לא נעלם חלקו של המימסד היהודי והנהגתו באטימותו לכל שעמד להתרגש על יהדות אירופה. שהיתה לב היהדות בעולם.

אתם הסימנים המעוותים, שהולכו ל- שמד של חלק ניכר של העם היהודי באי-רוסה, נראים בימים אלה בחוצות ישראל (ראה: „הברירה הטבעית“ מול „הפיתרון הסופי“). עלייתו לשילטון של הימין הפר פוליטיטי, שקיעת הסובלנות, התגברות ה"פליטאריזם"היידרדית מעמדם של אנשי הרוח בחברה הישראלית — כל אלה מעידים כאלף עדים על התהליך המסוכן שיד אותו עוברת באביב 1983 החברה הישראלית. תאסומה למסורה-השכל והיסטורי של השואה.

בשנים האחרונות התפתח בישראל מדע בחינת לימוד השואה. מדי שנה ראים אור עשרות ספרים ומחקרים המנסים להתמודד עם השואה. לכמה מפירוסימים אלה מוקדש נגזר של נייר.

תרגום

פגישה שנייה

פרד אולמן נולד ב-1901 בשטוטגרט. בירת חבל וירטמברג שבדרום-מערב גרמניה. הוא נאלץ לנטוש את מולדתו ב-1933. הוא עבר להתגורר באנגליה, שבה קנה לו את פירוטמו כצייר. ב-1960 פורסם את ספרו הראשון פגישה שנייה. שהוא אוטוביוגרפיה למחצה.

המספר-גיבור מספר בפגישה שנייה על ידידות-נעורים הנקשרת בינו ובין בן למישפחת-אצילים גרמנית. שאילורהיוחסן שלה סגיע עד לימי פרידריך בארבי רוסה. הידידות המוטללה נתקת עם עלייתו של אדולף היטלר לשילטון. כאשר הגרמני הצעיר מגלה לידידו היהודי, ש"אמו היא אנטישמית קיצונית" („אמי כזה במישפחה פולנית מייחמת, שנמנתה בע"בר עם בית המלוכה, היא שונאת יהודים. במשך מאות שנים לא היו היהודים קרובים לירדים, הם היו פחותים מן העבדים, חלאת האדמה, מוקצים מחמת מישאם. היא מתעבת יהודים. היא פוחרת מהם, אי כי פמייה לא פנשה יהודי. אילו נספה ואשי מלכר אביך לא היה יכול להצילה, אינני פסוח שהיתה מועקה אתו אל ביתה...")

פרד אולמן — פגישה שנייה: עברית: איליה גולדין; הוצאת אדם; 78 עמודים (כריכה קשה).

מילחמות העולם, עולם שנעלם. גם תרגיר מה של איליה גולדין נקי מרכב, למעט הבאת התרגום לעברית משיח של הולד"ר לדין בשלל אגסים צהובים בתרגומה של לאה גולדברג. תרגומו של פלינחם שדה לשיר זה היה עדיף.

החזיה הישראלית

„הברירה הטבעית“

מול

„הפתרון הסופי“

רוח-רפאים מהלכת על פני החברה הישראלית מאז עלייתו לשילטון של מנחם בגין ב-1977. רוח-רפאים זו היא הרוח

עם התגברות הנאציזם, הוסך קונאר"ר לין עצמו אהדו של היטלר („אתה לא תסכים איתי, אולם אינני רואה כל תיקוה אחרת לגרמניה. הכריזה שלנו היתה בין ספאלין והיטלר, ואני מעדיף את היטלר. ארשיותו וכוונתו הרשימו אותי יותר מכפי שיכולתי לשער א"פ.פ.פ. פנשתו אתו לא מכבר כשהייתי במינכן עם אמי. בחיצותיו הוא איש קטן שאינו משאיר עליך שום רושם, אולם כשאנה רק מקי שוב לו אתה הולך שבי אחרי רבקותו המוחלטת, רצון הברזל שלו, עצמתו הדמונית ורוח החזון שלו. כשיצאנו היתה אמי ששופת דמעות ולא חדלה מלחזור ולומר: „אלוהים שלה אותו אלניו...“) פגישה שנייה, מעבר לזמן שהוא משרטט, מביא את סיפורה של ידידות נהדרת בין שני חברים צעירים, ידידות שנימים מנטי-אפלטוניים. שוררים בה באחירה ר"ל קראת סיום הגובילה מתאכזב קונאר"ר דין מהיטלר ומהאופן בו נהל את המלחמה, והוא מצטרף אל אותם קצינים

מגן-דוד והמילה „יהודי“ בטלאי הצהוב „אשכנאציט“ מול „לזכור ולא לשכוח“

של קרע בינעדותי, ההולך ומתרחב מיום ליום. רוח העשויה להביא היווצרותן של שתי אומות בין היהודים בארץ הזאת. לפני כמה שבועות הייתי עד לאחד מגילויה של רוח זו. במהלך הפגישה, שיחורה את ההפגנה שבסופה נרצח אמיל גרינצווייג. ההפגנה שיצאה מכיכר ציון בירושלים ופסעה לעבר מישר-ראשיה במשלה בקריה, החלה כאשר למרות מאות השוטרים שגוננו וסוככו על המפרי גינים, ניצבו בשוליה מאות צעירים מוסי

שקשרו קשר ליצוח את המיהרה. כפרק הסיום המתרחש אחרי המילחמה-העול"מית, מגיעה לידינו של המספר חוברת המספרת על תלאות בני עירו בגרמניה, במהלך המילחמה, ומתחת לשמו של חברו הוא מוצא: „פון דהנפלם, קונארדין, שותף בקשר לרצוח את היטלר. הוצא להורג.“ סיפרו של פרד אולמן הוא גובילה מעור דנת המצליחה להביא לקורא מעט מימי השקיעה של אותו עולם רחוק שבין שתי

תים. הם התרכזו מעבר לשורות השוטרים, קראו לעבר המפגינים. תוך שהם מחוסים כי את נחיצותה של אותה הפגנה: „לפי והצטרפו לאצטיון, „בונדריס“, „חשי שירדים“ ושאר קריאות-נגאי. קריאות אלה של האססוף המוסת לא הפחיתו אותי כהוא זה. אבל במעלה רחוב בן-יהודה החלו קריאות בנוסח חדש: „אשכנאציט“, „דנקנרים“, „יהודים“, „קומוניסטים“ וכו' שעוררו בי טעם מריר, אותו חש מן הסתם אבי, כאשר החליט לברוח מגרמניה, „הגדולה“, בגלל כינויים שקראו לעברו שליחי פרגול צלב-הקרס.

לתמונה זו הצטרף תצלום שאותו ראיתי באחרונה במקומן קול ירושלים. התמונה תיארה כתובת-צבע שנמרחת על דלת אירגון אסירי אושוויץ וברגן-בלזן בירוש"ל. מילה אחת נוספה לשלט: „אשכנאציט“. כדי שהניצולים יהיו בעמדת לזכור ולא לשכוח!

קריאות האססוף מתד והכתובת שעל הדלת מאידך, מעידים על הלך-רוח מסויים. הרוח בימים אלה בחברה הישראלית, הלך-רוח שאינו שונה בהרבה מאותה רוח-רפאים שהולכה אימים על אירופה מרנע עליית היטלר לשילטון — רוח שאת שורשיה יש לחפש לא רק בעוללות שנעשו לבני עדות המזרח, במהלך תהליך ההת"נחלות הציונית של מאה שנה, אלא גם במציאות חרבותית מסויימת, שהחלה להתפשט בימי המערך האחרונים. תהליך זה אני נוהג לכנות בשם תיסמונת הברירה הטבעית.

להקת הברירה הטבעית, שהיא הסמן הימני של אותו תהליך, החלה בצירוף מופלא של מוסיקה מיוזחית עם מוסיקה מערבית, כו"אנר ישראלי עצמאי במוסיקה, שהיה עשוי להתפתח לאחת מאושיות ה"תרבות הישראלית. אלא שהלהקה נקטה עד מהרה עמדה מזהרת, תוך שניתקה עצמה מהעשייה התרבותית האמיתית של החברה הישראלית. והסכה לדגל של תיס"מזנת תרבותית שלילית, שהיא מאבות החשאל של האשכנאציט ושאר כינורי ה"חיבה.

מוסדות השילטון נוקטים בשנים האחרונות עמדות ברורות לעידודו של תהליך הסחף התרבותי הזה, המעדיף את הברירה הטבעית על להדיחין ב"פחובן או ארנולד שנברג. מישר-התינוך-ההתרבות מורים אין סוף כספים לשם פירוטמם של כתבי-עת שונים, משונים ומרובים, שמטרתם היא טיפוח התרבות של יהודי עדות המזרח. תהליך אנטי-תרבותי זה, שמכוננו אינם יודעים את הגבול שבין פולקלור לתרבות, עשוי להביא לחיסול הסופי של גרביני התרבות הישראלית. שהרי „המורשת התרבותית“ של יהודי צ'כוסלובקיה אינה זוכה לשום סכום של כסף לשם שימורה, בעוד שהמורשת התרבותית של יהודי כורדיסטאן, או כל עדה מיוזחית אחרת, זוכה בסכומי-עתק.

מן הראוי היה בחברה הישראלית, ש"יהדות הצ'כוסלובקיה, תוכה לפחות באותו הסכום שבו זוכה יהדות כורדיסטאן לשם שימור „מורשתה התרבותית“ — שהרי, בדרך הנוכחית, עשויה המדינה להישאר בלא מורשת, בלא תרבות ואולי אפילו בלא מולדת.

תהליך מעוות זה, המוכתב בידי מערכת התינוך התרבות הממשלתית, עממת ב"עמדת פנים-אל-פנים בין תרבות הברירה הטבעית לבין הפיתרון הסופי הנאצי, ש"אילץ את יהודי אירופה להגשים את עצמם כאן, במזרח. למעט כמה חריגים תרבותיים לתהליך זה, בדמותם של הסופרים סמי מיכאל ושמעון בלם, שניהם מעדה מיוזחית — הרי שאנשי הרוח האחר